

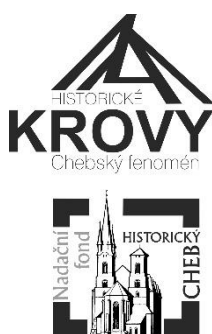
Tato část projektu: „Historické krovy měst Cheb a Hof – tesařská tradice napříč hranicemi“ č.p. DF/EÚS/EGR/0103 je spolufinancována z Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2014–2020 prostřednictvím Dispozičního fondu Euregia Egrensis.

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Město Cheb

město historických krovů

**V roce 2019 oslavíme výročí 700 let od vzniku
nejstaršího zachovaného krovu na území ČR**

Workshop TESAŘSKÁ DÍLNA

Týdenní program s vyvrcholením v rámci zahájení Dnů evropského dědictví v Chebu
Pondělí 2. 9. – Sobota 7. 9. 2019

Ukázková výroba a stavba zmenšené repliky krovu presbytáře františkánského kláštera

Tesařská práce: Petr Růžička s pomocníkem, pracují s původním nářadím tradičním způsobem

Odborný komentář: Mgr. Michal Panáček, Mgr. David Otáhal

Pondělí 2. 9.

Příprava prostoru a materiálu, stavba stanu, stavba podesty

Bez účasti a přímého zapojení veřejnosti

Zahájení za účasti vedení města a zástupců Euregia Egrensis, Karlovarského kraje a města Hofu ve 14 hodin.

Úterý 3. 9.

Středověká geometrie v praxi

Geometrické vytyčování konstrukce, kresba půdorysu pomocí kružnic vyrytých do plochy podesty, rozměření velikosti jednotlivých trámů – výklad, obrazové ukázky, praktické předvádění

TÉMATATA PRO ODBORNÝ VÝKLAD, VÝUKOVOU PREZENTACI A ZAPOJENÍ ŠKOL A NÁVŠTĚVNÍKŮ:

A Výběr, příprava a doprava dřeva, tesařský dvůr

- A1) Výběr vhodného dřeva v lese, tradiční kácení stromů, správný termín těžby dřeva
- A2) Doprava dřeva z lesa – koňským povozem, plavením ve vorech
- A3) Zřízení tesařského dvora a jeho organizace

Poznávání domácích věcí ze dřeva

Poznávání různých druhů dřeva podle kůry, podoby dřeva, barvy, vůně, plodů atd.

Stavba modelu voru z kulatých tyček – vyzkoušení plavby v kádi s vodou

B Geometrické vytyčování konstrukce

- B1) Středověké délkové míry – Chebský loket 0,6585 m
- B2) Kresba plánu pomocí kružnic – kružnicová růžice, propojování průsečíků
- B3) Plán 1:1 na podestě

Zkouška měření loktů + další délkové míry odvozené z lidského těla (palec, stopa, dlaň, krok)

Zapojení návštěvníků do procesu vytyčování – barvení vyrytých kružnic, tvorba vlastních nákresů na papír podle návodu

Středa 4. 9.

Ruční sekání trámů

Tradiční osekávání kmenů pomocí seker (proces hranění) – výklad, praktické předvádění, ukázky tesařských nástrojů, barvení rudkou-šňoření

TÉMATATA PRO ODBORNÝ VÝKLAD, VÝUKOVOU PREZENTACI A ZAPOJENÍ ŠKOL A NÁVŠTĚVNÍKŮ:

A Tesařské nástroje a pomocná zařízení

- A1) Různé druhy tesařských seker a dalších nástrojů – hlavatka, širočina, bradatice, křížovka, teslice, dlabačka
- A2) Různé druhy tesařských pil – kaprovka, dvoumužná pila, ocaska, rámová pila, katr
- A3) Další tesařské nástroje – tesařská dláta, palice, loupák, kramle, cvrnkáci šňůra
- A4) Tesařské kozy – malé na sekání, velké na řezání

Pojmenovávání nákresů různých seker a pil

Výroba malé tesařské kozy z třísky dřeva a drobných proutků

B Proces osekávání kmene na trám

- B1) Oloupání kůry loupákem
- B2) Rozměření průřezu a cvrnkání linií pro osekávání – rudka a cvrnkáč šňůra
- B3) Vrubování – vysekání příčných záseků rozdělujících odsekávanou štěpinu hlavatkami
- B4) Hrubé osekání hlavatkou
- B5) Lícování širočinou

Výroba papírové šablony průřezu trámu z kulatého kartonu

Barvení pomocí rudky – vytvoření dlouhé čáry cvrnknutím na zkušebním kmenu

C Dendrochronologie – určování stáří dřeva

- C1) Metoda založená na měření šířek letokruhů – co to je letokruh, letní a zimní dřevo
- C2) Odebírání vzorků pro datování – ukázka odběrového nebozezu
- C3) Porovnávání vzorku se standardní křivkou – absolutní datování doby skácení

Dokreslování letokruhů do připravených schémat podle vzorů na papíře

Přiřazování správných výřezů podle šířek letokruhů na papíře

Počítání stáří stromů na připravených skutečných výřezech kmenů

Čtvrtek 5. 9.

Tradiční tesařské spoje

Výroba prvků konstrukce krovu – jednotlivých trámů určené délky a tvaru, vytváření tradičních dřevěných spojů (plátování, čepování atd.), výroba dřevěných hřebů – výklad, obrazové ukázky, praktické předvádění

TÉMATY PRO ODBORNÝ VÝKLAD, VÝUKOVOU PREZENTACI A ZAPOJENÍ ŠKOL A NÁVŠTĚVNÍKŮ:

A Tvary a podoba základních tradičních tesařských spojů

- A1) Jednostranně rybinovité přeplátování – tvar rybího nebo vlaštovčího ocasu
- A2) Čepování – tvar a výroba čepu a dlabu
- A3) Podoba a výroba dřevěného hřebu – hřeb má čtyřboký tvar, hlavičku, špičku
- A4) Vrtání otvoru pro dřevěný hřeb velkým tesařským vrtákem

Obkreslení a vystřížení tvaru rybinovitého plátu z kartonu podle šablony a jeho vyzkoušení –

Výroba dřevěného hřebu podle vzoru, vyražení otvoru pro hřeb a vyzkoušení s hřebem

Vrtání zkušebního otvoru velkým tesařským vrtákem

B Sestavování tesařských spojů a vytváření stabilní konstrukce

- B1) Možnost opakovaného sestavování a rozebírání tesařských spojů
- B2) Fungování spojů na tah i na tlak – vyzkoušení
- B3) Stabilita a pevnost konstrukce

Vyzkoušení skládání a rozebírání tesařských spojů na stolcích z Grünerova domu.

Pátek 6. 9.

Sroubení vazeb krovu – tesařské značky – základní statické fungování

Sestavování jednotlivých ráků (příčných vazeb) konstrukce, označování tesařskými značkami, dokončení všech prvků, přípravy ke stavbě – výklad, obrazové ukázky, praktické předvádění

TÉMATATA PRO ODBORNÝ VÝKLAD, VÝUKOVOU PREZENTACI A ZAPOJENÍ ŠKOL A NÁVŠTĚVNÍKŮ:

A Tesařské značky

A1) Význam a funkce tesařských značek

A2) Používané tvary tesařských značek – geometrické tvary, římské číslice, trojúhelníčky, obdélníčky, kolečka, obloučky, arabské číslice

A3) Vytváření tesařských značek – vyseknuté sekerou, vyštípnuté dlátem, vyštípnuté vrtákem, nakreslené rudkou, vyražené raznicí

Seřazení římských číslic od 1 do 10

Návrh geometrických tvarů pro označení příčných vazeb krovu do připraveného schématu

Spočtení trojúhelníků, obdélníků a koleček na nakreslených značkách

Kreslení tesařské značky podle zadaného čísla a tvaru rudkou na dřevo/papír

B Tvary a druhy konstrukce historických krovů

B1) Návosloví základních prvků krovu – pozednice, vazný trám, krokev, hambalek, vzpěra, vaznice, sloupek, ondřejský kříž, pásek

B2) Základní skupiny krovů a jejich princip – vaznicové a krokevní krovu

Slepá doplňovačka jednoduchého schématu krovu

Proč se jednotlivé prvky jmenují tak, jak se jmenují

Rozdíl statického fungování vaznicového a krokevního krovu – předvedení na modelu

Sestavení modelu vaznicového a krokevního krovu

Poznávání vaznicového nebo krokevního krovu

C Vztyčení a stavba krovu

C1) Vytahování trámů pomocí vrátků a jeřábu nahoru na stavbu – dřevěné stroje poháněné lidskou silou

C2) Zvedání a vztyčování krovu – principy kladky a zdvihání břemen podle osy otáčení

C3) Fixování a stabilizace vztyčených vazeb krovu

Ukázka modelu - na jakém principu fungují středověké jeřáby

Vytahování břemene na kladce se zmenšením potřebné síly

Sobota 7. 9.

Vztyčení krovu

Vyvrcholení akce – kompletní stavba konstrukce celého krovu, vztyčení glajchy, oslava

TÉMATA PRO ODBORNÝ VÝKLAD, VÝUKOVOU PREZENTACI A ZAPOJENÍ ŠKOL A NÁVŠTĚVNÍKŮ:

C Vztyčení a stavba krovu

C1) Vytahování trámů pomocí vrátků a jeřábu nahoru na stavbu – dřevěné stroje poháněné lidskou silou

C2) Zvedání a vztyčování krovu – principy kladky a zdvihání břemen podle osy otáčení

C3) Fixování a stabilizace vztyčených vazeb krovu – pracovní fixování, podélné provázání, střešní latě

Ukázka modelu - na jakém principu fungují středověké jeřáby

Vytahování břemene na kladce se zmenšením potřebné síly

Požehnání krovu

Prezentace hotové stavby po dokončení, požehnání díla při obřadu pod širým nebem

„Posvěcení“ odvedené práce, završení procesu, možnost zhlédnout krov v celé své kráse.....